

Årsrapport Hälsoval tandvård barn och unga 3-19 år Västerbotten 2025

Sammanfattning

Uppföljningen av uppdraget för Hälsoval tandvård barn och unga Västerbotten följer den uppföljningsplan som regionstyrelsen fastställde för 2025. Uppföljningen avser både utförare i egen regi och privata utförare inom Hälsoval tandvård barn och unga 3-19 år. Angivna målvärden är baserade på tidigare uppföljningar.

Åldersgrupperna för verksamhetsåret 2025 är delvis förändrade jämfört med år 2024, eftersom åldersgränsen för avgiftsfri tandvård sänktes från 23 till 19 år, från och med 1 januari 2025.

Hälsoval tandvård Västerbotten omfattar allmäntandvård för barn och unga vuxna 3–19 år. Region Västerbotten har avtal med 8 privata tandkliniker. Tre av dessa finns i Skellefteåområdet, tre i Umeåområdet, en i Vindeln och en i Storuman. Cirka en procent av målgruppen är listad vid privat tandklinik.

2025 års uppsatta mål om kariesfrihet uppnås. Viss skillnad mellan könen noteras i gruppen tolvåringar där flickorna hade högre förekomst av karies. 2024 hade dock flickorna något lägre förekomst av karies.

Täckningsgraden, det vill säga andel listade, har förbättrats sedan 2024 och än mer sedan 2023. En bättre täckningsgrad innebär att fler barn och unga vuxna blir undersökta, vilket kan förbättra möjligheten att uppnå god tandhälsa inom målgruppen.

Delmål för 2025 om minskat tobaksbruk uppnås, 4,1 procent av de som tillfrågats använde tobak. Resultatet för 2024 var 7,6 procent. Tobaksanvändningen förekommer främst i åldersspannet 16–19 år. En större andel pojkar 4,6 procent, än flickor 3,5 procent, använder tobak.

Individanpassad vårdnivå innebär att vårdgivaren gör en individuell bedömning och patienterna delas in i tre riskgrupper "Låg", "Mellan" och "Hög". Andelen 3–19-åringar som bedömts tillhöra riskgrupp "Låg", är 92 procent för 2025 vilket är en något lägre andel jämfört med 2024 då resultatet var 93 procent.

Sett till hela målgruppen, 3–19 år inom riskgrupp "Låg", har 24 procent ett tidsintervall mellan undersökningstillfällena som var längre än rekommenderat under 2025. Förseningen var mer än en månad. Motsvarande värde för 2024 var 28 procent. Detta visar på en förbättring jämfört med föregående år.

Regionmål 4: Tillgänglig vård med god kvalitet och kontinuitet

Delmål	Mäts genom indikator	Värde 2024	Mål 2025	Värde 2025	Kommentar
Tandhälsan bland barn och unga vuxna ska förbättras i Västerbotten	Andel kariesfria 3-åringar	98%	97%	98%	Av 2 435 undersökta treåringar var 98 procent kariesfria. Andel kariesfrihet bland treåringar är lika mellan flickor och pojkar.
	Andel kariesfria 6-åringar	88%	87%	88%	Av 3 047 undersökta sexåringar var 88 procent kariesfria. Andel kariesfrihet bland sexåringar är i stort sett lika mellan flickor (88 %) och pojkar (87 %).
	Andel kariesfria 12-åringar	71%	69%	72%	Av 3 099 undersökta tolvåringar var 72 procent kariesfria. Kariesfriheten är större bland pojkarna ,74 procent, jämfört med flickorna, 70 procent
	Medelvärde DFT 12-åringar	0,51	0,57	0,55	DFT visar medelvärdet för antal kariesskadade och/eller fyllda tänder. Lågt värde är eftersträvas. Något högre värde för flickor 0,61 jämfört med pojkar 0,49.

Tandhälsan bland barn och unga vuxna ska förbättras i Väster- botten	Andel kariesfria 15-åringar	57%	56 %	56%	Av totalt 3 006 undersökta femtonåringar var 56 procent kariesfria. Bland pojkarna var 57 procent kariesfria jämfört med 54 procent bland flickorna.
	Andel 15-åringar kariesfria approximalt, DFSa=0	86%	85 %	85%	Värdet för DFSa innebär antal permanenta tänder med kariesskador mellan tändernas kontaktytor. Procentsatsen visar andelen individer med friska kontaktytor.
	Medelvärde DFSa 15-åringar	0,26	0,30	0,28	Medelvärde DFSa visar medelvärdet för antal skadade kontaktytor per individ.
	<i>Mäts genom indikator</i>	<i>Värde 2024</i>	<i>Mål 2025</i>	<i>Värde 2025</i>	<i>Kommentar</i>
	Andel kariesfria 19-åringar	40%	40%	43%	Av 2590 undersökta 19-åringar var 43 procent kariesfria. Bland män var 45 procent kariesfria jämfört med 42 procent bland kvinnor.
	19-åringar kariesfria approximalt, DFSa=0	72%	73%	73%	DFSa anger värde för skadade kontaktytor. =0 anger att kontaktytorna mellan tänderna är friska. Andel individer med friska kontaktytor är något högre hos män 74 procent jämfört med kvinnor 73 procent.
	Medelvärde DFSa 19-åringar	0,85	0,77	0,81	Medelvärde DFSa visar medelvärdet för antal skadade kontaktytor per individ.

	Andel 3–19-åringar i riskgrupp Låg	93%	Målvärde finns ej	92%	<p>Av totalt 50 005 undersökta 3–19 åringar bedöms 92 procent tillhöra riskgrupp "Låg". Detta är ett något sämre värde än 2024 då 93 procent bedömdes tillhöra denna riskgrupp. Ingen skillnad mellan pojkar och flickor.</p> <p>Av de som undersökts av privat vårdgivare inom Hälsoval bedömdes 59 procent vara i riskgrupp låg.</p>
Tobaksbruk ska minska	Andel barn och unga vuxna som använder tobak	7,6 %	<7,3%	4.1%	<p>Av de som tillfrågats inom målgruppen var det 4,1 procent som använde tobak. Målet för 2025 nåddes och tobaksbruket har minskat jämfört med 2024.</p> <p>En större andel pojkar, 4,6 procent, än flickor, 3,5 procent, använder tobak.</p> <p>Tobaksanvändningen förekommer främst i åldrarna 16-19 år.</p>

Regionmål 4: Tillgänglig vård med god kvalitet och kontinuitet

Delmål	Mäts genom indikator	Värde 2024	Mål 2025	Värde 2025	Kommentar
Ökad täckningsgrad	Andel aktivt listade Andel aktivt listade 3-17-åringar	93% 97%	96% 98%	97% 98%	<p>Andel aktivt listade är sammankopplat med andel undersökta. Därav är det viktigt för barn och ungas tandhälsa att en stor andel är aktivt listade. Täckningsgraden nådde målet, och har ökat sedan 2024.</p> <p>För 3-17-åringar har täckningsgraden ökat något jämfört med år 2024.</p>
Vården är tillgänglig	Andel förseningar undersökning riskgrupp Låg > 1 månad	28 %	<20%	24%	<p>För 24 procent, inom riskgrupp Låg, har tidsintervallet mellan undersöknings-tillfällena varit längre än rekommenderat. Målet nåddes ej. Förseningen var mer än en månad. Andelen förseningar har minskat jämfört med 2024 då andelen var 28 procent.</p>
Systematiskt patientsäkerhetsarbete	Uppföljning av tandklinikens patientsäkerhetsberättelse (1 mars) från föregående år.				<p>Folktandvården rapporterar och delger sina patientsäkerhetsberättelser via systemet Stratsys. Patientsäkerhetsberättelser från privata vårdgivare med avtal inom Hälsoval tandvård tas in av Beställarfunktionen på förekommen anledning eller vid behov.</p>